

Милосердна І. М.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри соціальних теорій, кандидат політичних наук*

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ПОЛІТИЧНЕ УПРАВЛІННЯ»

Проблематика дослідження політичного управління останнім часом все більше привертає увагу представників різних напрямків політичної науки. З'являються нові підходи щодо тлумачення цього феномену, які не дають однозначного розуміння сутності та ролі політичного управління в політичній системі суспільства.

Можна погодитись з О. Ф. Шабровим та зазначити, що політичне управління представляє собою сферу практичних заходів, яка виникла на перетині предметів двох теорій: теорії управління (управління) та політичної теорії (політики).

У такому разі, враховуючи основні поняття кожної теорії (система, взаємовідносини, влада, інформація, зворотній зв'язок), політичне управління можна визначити як систему суб'єкт-об'єктних відносин, які пов'язані між собою владними відносинами та зворотним зв'язком.

Під час розгляду феномену політичного управління слід зазначити, що в зарубіжній та вітчизняній літературі поряд з категорією «політичне управління» використовуються такі поняття як: «державне управління», «політичний менеджмент» та «публічна політика». Крім цього в останні часи відбувається формулювання політичного управління в значенні «governance», яке не має точних аналогів в українській та російській мовах, тому й виникають труднощі в його розумінні.

Що стосується державного управління, то треба зазначити, що існує велика кількість праць, які присвячені висвітленню його змісту. Серед науковців, які досліджують цю галузь знань можна відмітити Г. В. Атаманчука, А.І. Соловйова, О. В. Пікулькіна, Ф. Маріні, В. Б. Авар'янова, В. М. Шаповала, В. В. Цветкова та інших. Для розуміння «державного управління» слід включити до нього суспільні відносини, що складаються як у внутрішньо-організаційній діяльності державних органів всіх гілок влади, так і в процесі реалізації функцій виконавчої влади спеціальними державними органами (органами виконавчої влади) та органами місцевого самоврядування, а також іншими уповноваженими на те суб'єктами права» (Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / [За заг. ред. В. Б. Авер'янова.] – К. : Факт, 2003. – С. 22).

Державне управління представляє собою більш вузьке поняття ніж політичне управління, оскільки останнє властиве для всієї політичної системи, а не для окремої її частини. Так, наприклад, С.С. Саханенко в своїй монографії «Політичне управління містом в умовах самоврядування» робить спробу схематично зобразити структуру видів управління та визначає місце політичного управління в ній: державне управління є складовою політичного управління. Крім цього, автор монографії звертає увагу на

те, що виняткова участь держави в управлінських відносинах ще не є політичним управлінням.

В останні часи все частіше почали використовувати поняття «публічна політика», яке запозичене із Заходу. Для кращого розуміння відмінності між «публічною політикою» та «політичним управлінням» слід визначити, що розуміється під першим поняттям. Проблемою дослідження публічної політики займалися такі зарубіжні автори як Г. Лассуел, Д. Істон, Г. Алмонд та Дж. Пауелл та інші сучасні дослідники. Існує велика кількість визначень публічної політики. Для одних властивим є комплексний підхід, а інші пропонують більш просте визначення публічної політики. Проте незалежно від наявних варіантів, для публічної політики властивим є те, що вони мають ключовий аспект – «...це результат від створення рішення урядом та такі урядові рішення, що стосуються або щоб нічого не роботи є тією ж політикою, як і рішення, щоб робити щось» (Howlett Michael Studying Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystems / Michael Howlett, M. Ramesh. – Oxford : University press, 1995. – Р. 4). Публічна політика – це вибір, який зроблений урядом обирати будь-який курс дії. Таким чином, говорячи про публічну політику ми говоримо про дії урядів. Крім цього, можна поділити думку Л. В. Сморгунова та говорити про публічну політику як про політику держави та інших публічних політичних організацій для задоволення потреб населення, а також для вироблення курсу, за яким буде відбуватися розвиток держави.

Отже, публічна політика представляє собою дослідження та аналіз питань, які пов'язані з діями держави, державним управлінням. Але в такому разі воно не тотожне за своїм значенням з політичним управлінням, оскільки останнє показує процес дій, які властиві всій політичній системі суспільства.

Що стосується розуміння політичного управління як «governance», то треба зауважити, що політологи запозичили цей термін з теорії організацій, який в першу чергу знайшов своє застосування в працях Дж. Розенау, присвячених дослідженню нової світополітичної системи, яка склалася на початку XXI століття. На думку дослідника «governance» включає в себе не тільки діяльність урядів, але також і будь-яких інших акторів, які вдаються до управлінських механізмів для здійснення своїх запитів, загальної мети, директив і політики.

В роботі А. Лефтівча «Governance, Democracy and Development in the Third World» поняття «governance» трансформується в «good governance» та містить ефективні державні служби, незалежну судову систему та правову основу для укладання контрактів, підпорядкування адміністрації в розпорядженні державним фондам, незалежний аудит державних структур, відповідальність органів законодавчої влади, повага до законів та прав людини на всіх рівнях урядових структур, існування багатопартійної системи та вільної преси. Доречно також зауважити, що розуміння політично-

го управління як «governance» відноситься до «діяльності, яка базується на загальні, спільні цілі». Політичне управління як «governance» представляє собою більш всеохоплюючий феномен, оскільки він передбачає не тільки урядові структури, але й неформальні, недержавні механізми.

Таким чином, проведений аналіз понять «державне управління», «публічна політика» та політичного управління в значенні «governance» дає змогу говорити, що кожне з них має свої особливості й тому вони не співпадають з поняттям «політичне управління», а лише частково розкривають певну його сторону.

Купцова І. І.

Національний університет «Одеська юридична академія», аспірант кафедри соціальних теорій

РОЛЬ АРХЕТИПУ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИКА

Сучасна техніка міфотворчості представляє собою різноманітні способи дозування соціально важливої інформації. Дихотомія раціонального та ірраціонального компонентів політичного міфу лежить в основі техніки створення політичного іміджу.

Проекцією ірраціональної складової політичного міфу в рамках дослідження політичного іміджу є поняття архетипу. Технологічна значимість міфу в процесі створення політичного іміджу полягає в його здатності інтегрувати в політичний процес архетип як готову форму, на основі якої створюється образ. Введена К. Г. Юнгом категорія архетипу як певного символічного образу, що міститься у колективному несвідомому, актуалізувалася в рамках досліджень політичного лідерства. Ідентифікація архетипу відбувається через особистісні риси політичного актора, зокрема, через харизму. Вдалий імідж формується саме на архетипічній основі, завдяки чому він може проіснувати протягом тривалого часу.

Взаємозалежність типу лідерства та політичної ситуації є логічним продовженням архетипічної взаємодії. Окремі політичні ситуації вимагають включення лідера, імідж якого в більшій мірі відповідає архетипу «героя», «рятівника», «царя» і т. д. Особливістю ірраціонального компоненту політичної презентації є апелювання до національної міфології. Архетипи в певній мірі представляють собою символічні образи, що лежать в основі національної культурної традиції. Вдала інтерпретація архетипу з національною специфікацією, втілена у іміджі політичного лідера, нерідко стає основою передвиборчої стратегії. Л. Й. Зубрицька та В. В. Колотило пов'язують інтерпретацію архетипа героя із традиційним для української ментальності образом опального козака, сповненого авантюризму, хитроців та войовничості» (Л. Й. Зубрицька, В. В. Колотило. Архетипи української ментальності як підґрунтя сучасних політичних міфів // Гуманітарні студії: збірник на-